

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 66/14

Λουξεμβούργο, 30 Απριλίου 2014

Απόφαση στην υπόθεση C-26/13
Árpád Kásler και Hajnalka Káslerné Rábai κατά OTP Jelzálogbank Zrt

Οι καταναλωτές που συνάπτουν σύμβαση δανείου σε ξένο νόμισμα πρέπει να μπορούν να αξιολογούν τις οικονομικές συνέπειες της εφαρμογής στις δόσεις αποπληρωμής του δανείου συναλλαγματικής ισοτιμίας (της τιμής πωλήσεως του νομίσματος) διαφορετικής από εκείνη που εφαρμόστηκε για τον υπολογισμό του ύψους του δανείου κατά την αποδέσμευσή του (τιμή αγοράς του νομίσματος)

Ο εθνικός δικαστής μπορεί να εφαρμόζει αντί καταχρηστικής ρήτρας διάταξη του εθνικού δικαίου προκειμένου να αποκαθιστά την ισορροπία μεταξύ των αντισυμβαλλομένων και να διατηρεί το κύρος της συμβάσεως

Η οδηγία σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων¹ προβλέπει ότι οι καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεως μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές. Εντούτοις, όσον αφορά τις ρήτρες που σχετίζονται με το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως και το ανάλογο ή μη μεταξύ της τιμής και της αμοιβής, αφενός, και των υπηρεσιών ή αγαθών που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα, η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβλέπουν στην εθνική νομοθεσία περί μεταφοράς της οδηγίας ότι οι ρήτρες αυτές δεν υπόκεινται σε έλεγχο καταχρηστικότητας, εφόσον είναι διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό. Η συγγρική νομοθεσία με την οποία μεταφέρθηκε η εν λόγω οδηγία προβλέπει τέτοιου είδους εξαίρεση.

Στις 29 Μαΐου 2008 οι Kásler και Káslerné Rábai συνήψαν με συγγρική τράπεζα σύμβαση ενυπόθηκου δανείου σε ξένο νόμισμα. Η τράπεζα χορήγησε στους οφειλότες δάνειο ύψους 14 400 000 ουγγρικών φιορινιών (HUF) (περίπου 46 867 EUR).

Η σύμβαση όριζε ότι το ύψος του δανείου σε ελβετικά φράγκα θα καθοριζόταν βάσει της **τιμής αγοράς** του εν λόγω νομίσματος που εφάρμοσε η τράπεζα κατά τον χρόνο αποδεσμεύσεως των κεφαλαίων. Κατ' εφαρμογή της εν λόγω ρήτρας, το ποσό του δανείου ορίστηκε σε 94 240, 84 CHF. Εντούτοις, δυνάμει της συμβάσεως, το ποσό εκάστης των οφειλόμενων δόσεων σε ουγγρικά φιορίνια θα καθοριζόταν βάσει **της τιμής πωλήσεως του ελβετικού φράγκου που θα είχε εφαρμόσει η τράπεζα** την προηγούμενη της ημέρας κατά την οποία η δόση θα καθίστατο ληξιπρόθεσμη.

Το ζεύγος Kásler αμφισβήτησε ενώπιον των ουγγρικών δικαστηρίων τη νομιμότητα της ρήτρας που επέτρεπε στην τράπεζα να υπολογίζει τις ληξιπρόθεσμες δόσεις βάσει της τιμής πωλήσεως του ελβετικού φράγκου. Υποστήριξαν ότι η ρήτρα ήταν καταχρηστική, στον βαθμό που προέβλεπε, προς τον σκοπό αποδόσεως του δανείου, την εφαρμογή συναλλαγματικής ισοτιμίας διαφορετικής από εκείνη που εφαρμόστηκε κατά τον χρόνο χορηγήσεως του δανείου.

Το Κύριο (Ανώτατο Δικαστήριο της Ουγγαρίας), επιληφθέν της διαφοράς κατόπιν αιτήσεως αναίρεσεως, ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν η ρήτρα σχετικά με τις εφαρμοστέες συναλλαγματικές ισοτιμίες στη σύμβαση δανείου σε ξένο νόμισμα συνιστά ρήτρα που αφορά τον καθορισμό του κύριου αντικείμενου της συμβάσεως ή τη σχέση ποιότητας/τιμής της παροχής. Ζητεί επίσης να διευκρινισθεί αν μπορεί να θεωρηθεί ότι η επίμαχη ρήτρα είναι διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, ώστε να μην υπόκειται σε έλεγχο καταχρηστικότητας δυνάμει της οδηγίας.

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).

Τέλος, το ουγγρικό δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν σε περίπτωση που η σύμβαση δεν μπορεί να εξακολουθήσει να υφίσταται μετά την κατάργηση της καταχρηστικής ρήτρας, ο εθνικός δικαστής έχει την εξουσία να την τροποποιήσει ή να τη συμπληρώσει.

Καταρχάς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η απαγόρευση εκτιμήσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών που σχετίζονται με το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς και ότι η απαγόρευση αυτή ισχύει μόνο όσον αφορά τις κύριες παροχές της συμβάσεως. Στο Κύρια απόκειται να εκτιμήσει αν η επίμαχη ρήτρα συνιστά ουσιώδες στοιχείο της συμβάσεως που συνήψαν οι Kásler.

Εξάλλου, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εξέταση του καταχρηστικού χαρακτήρα της επίμαχης συμβάσεως δεν μπορεί να αποκλειστεί για τον λόγο ότι η επίμαχη ρήτρα σχετίζεται το ανάλογο μεταξύ, αφενός, της τιμής και της αμοιβής και, αφετέρου, των υπηρεσιών ή των ή αγαθών που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα. Ειδικότερα, η ρήτρα αυτή καθορίζει απλώς, προς τον σκοπό υπολογισμού των δόσεων του δανείου, την τιμή μετατροπής του ουγγρικού φιορινιού σε ελβετικό φράγκο, χωρίς, ωστόσο, να προβλέπει την παροχή υπηρεσίας ανταλλαγής από τον δανειστή. Ελλείψει τέτοιου είδους υπηρεσίας, η οικονομική επιβάρυνση που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής πώλησεως, την οποία φέρει ο οφειλέτης, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αμοιβή οφειλόμενη ως αντάλλαγμα υπηρεσίας.

Δεύτερον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι ρήτρα που ορίζει το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως εκφεύγει της ελέγχου καταχρηστικότητας μόνο εφόσον είναι διατυπωμένη με σαφή και κατανοητό τρόπο. Συναφώς, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η απαίτηση αυτή δεν μπορεί να αφορά απλώς και μόνον τον κατανοητό τους χαρακτήρα από τυπική και γραμματική άποψη. Αντιθέτως, η σύμβαση δανείου πρέπει να εκθέτει κατά τρόπο διαφανή τον λόγο και τις ιδιαιτερότητες του μηχανισμού μετατροπής του ξένου νομίσματος. Επομένως, στο Κύρια απόκειται να κρίνει αν **καταναλωτής που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος μπορούσε**, βάσει της διαφημίσεως και των πληροφοριών που παρέσχε ο δανειστής στο πλαίσιο του δανείου, όχι μόνο να πληροφορηθεί την ύπαρξη της διαφοράς μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας πώλησεως και της συναλλαγματικής ισοτιμίας αγοράς του ξένου νομίσματος, αλλά και να **αξιολογήσει τις οικονομικές συνέπειες που θα συνεπαγόταν γι' αυτόν η εφαρμογή της συγκεκριμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας για τον υπολογισμό των δόσεων και το συνολικό ύψους του δανείου του**.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, σε περίπτωση που η κατάργηση της καταχρηστικής ρήτρας καθιστά, όπως εν προκειμένω, αδύνατη την εκτέλεση της συμβάσεως, **η οδηγία δεν αποκλείει την αντικατάσταση από τον εθνικό δικαστή της καταχρηστικής ρήτρας από εθνική διάταξη ενδοτικού δικαίου**. Ειδικότερα, η προσέγγιση αυτή επιτρέπει την επίτευξη του σκοπού της οδηγίας, που συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των μερών, διατηρώντας στο μέτρο του δυνατού το κύρος ολόκληρης της συμβάσεως.

Αν δεν επιτρεπόταν η αντικατάσταση αυτή και ο δικαστής όφειλε να ακυρώσει τη σύμβαση στο σύνολό της, ο αποτρεπτικός χαρακτήρας της ποινής της ακυρότητας καθώς και ο σκοπός της προστασίας του καταναλωτή θα διακυβεύονταν. Εν προκειμένω, μια τέτοια ακύρωση συνεπάγεται κατά κανόνα το απαιτητό του συνόλου του οφειλόμενου ποσού του δανείου. Τούτο ενδέχεται να υπερβαίνει τις οικονομικές δυνατότητες του καταναλωτή και, ως εκ τούτου, να λειτουργεί περισσότερο προς τιμωρία του ιδίου παρά του δανειστή, ο οποίος, δεδομένης της εν λόγω συνέπειας, δεν θα είχε κίνητρο να αποφεύγει την εισαγωγή τέτοιων ρητρών στις συμβάσεις του.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582